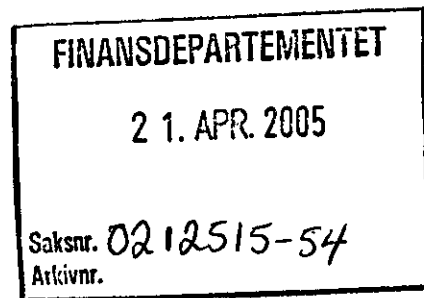

FINANSDEPARTEMENTET
Att:
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref: Jan Thomas Owe

Oslo, 15. april 2005
Vår ref: Jørgen Tysnes Fossum / DOK-2004-03657

REGULERING AV DE INTERNASJONALE KORTSELSKAPENES PROVISJONER - HØRING

Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon, HSH, Næringslivets Hovedorganisasjon, NHO, Reiselivsbedriftenes Landsforening, RBL, og Oslo Handelsstands Forening, OHF, heretter omtalt som næringsorganisasjonene eller organisasjonene, viser til Finansdepartementets høringsbrev av 23. november 2004 vedrørende regulering av markedet for internasjonale betalingskort. Næringsorganisasjonene viser også til Finans- og tolldepartementets brev av 8. juni 1990 samt næringsorganisasjonenes rapport av 18. februar 2003. Næringsorganisasjonene avgir felles høringsuttalelse.

Organisasjonene har gjennom hele prosessen vært avskåret fra fullt innsyn i sentrale deler av datamaterialet, noe som har forvansket vårt arbeid. Vi tar informasjonsasymmetrien til etterretning, og forutsetter at Finansdepartementet og Kredittilsynet har hatt full tilgang på data.

Næringsorganisasjonene fastholder sitt standpunkt og ber om at kontokortforskriftens §3 iverksettes snarest mulig.

Organisasjonene har parallelt med høringsbrevet henvendt seg til Konkurransetilsynet i brev av 1. februar 2005, og bedt om en vurdering av lovligheten av ikke-diskrimineringsklausulen i kontraktene mellom innløser og brukersteder i henhold til den nye konkurranseloven. Dette er purret opp i brev av 30. mars 2005, organisasjonene har per i dag ikke mottatt svar fra Konkurransetilsynet. Dispensasjonen til å benytte klausulen utløp 31.12.2004.

Ikke-diskrimineringsklausulen forbyr i praksis brukerstedene å belaste kortholder for kostnader ved bruk av betalingskort, og brukerstedenes kortkostnader må derfor dekkes inn gjennom utsalgsprisen. For at sluttbruker skal velge den betalingsform som er samfunnsøkonomisk mest gunstig, er det viktig at han/hun stilles overfor priser som reflekterer kostnadene ved betalingsmåten. Ikke-diskrimineringsklausulen medfører at kunder som benytter kontant betaling subsidierer bruk av betalingskort¹ og svekker brukerbetalingsprinsippet.

¹ Jfr. vedlagt brev fra Finans- og tolldepartementet til organisasjonene 08.06.1990

BAKGRUNN

Næringsorganisasjonene har i lang tid arbeidet for en regulering av brukerstedsgebyret. Dette arbeidet har tatt forskjellig former. Ved inngangen til 1990-tallet hadde organisasjonene en forventning til at inngåelsen av bilaterale avtaler med de internasjonale kortselskapene kunne gi utslag i lavere brukerstedsprovisjoner. I brev til organisasjonene av 8. juni 1990, uttrykte Finans- og tolldepartementet betydelig tvil til hvorvidt avtalene mellom næringsorganisasjonene og kortselskapene på en tilfredstillende måte kunne ivareta departementets hensyn – at kortholdere stilles overfor priser på bruk av betalingskort som reflekterer kostnaden ved slik bruk, og at det er åpenhet i prissettingen av gebyr. Departementet uttrykte også tvil til hvorvidt avtalene kunne stimulere til økt konkurranse mellom kortselskapene og på den måten bidra til lavere brukerstedsgebyr enn avtalenes maksimalsatser.

I ettertid har departementets skepsis vist seg berettiget. Kortselskapenes omsetning fra nordmenns og utlendingers bruk av kort i Norge har samlet nær blitt firedoblet i perioden 1994-2003. Den tekniske utviklingen fra manuell registrering og innsamling til helautomatisk direkteoverføring av transaksjonsdata har medført betydelige stordriftsfordeler og fall i enhetskostnadene for innløserne og utstedere. Denne utviklingen har derimot ikke påvirket brukerstedsgebyrene i den grad man kunne ha forventet. Brukerstedsgebyrene er i dag langt høyere enn departementets reguleringsforslag i forskriftens §3 fra 1989 som begrenset gebyret oppad til 1% av transaksjonsbeløpet. Den teknologiske utvikling har likeledes effektivisert kortselskapenes håndtering av transaksjoner, uten at utbetalingstiden til brukerstedenes er redusert.

De internasjonale betalingskortene har andre karakteristika enn direkte debiteringskortene. Betalingskortene gir kortholder en gratis kredittperiode², det påløper ingen transaksjonskostnader ved kjøp av varer eller tjenester, og tilleggytelser og medlemstilbud som gratis reiseforsikring gjør bruk av internasjonale betalingskort fordelaktig for kortholder. Når kortene er blitt allemannseie fordi de er billige i bruk, er de samtidig blitt et allment betalingsmiddel. Dette er avgjørende for butikker, restauranter, hoteller, reisebyråer mv. når beslutningen om aksept av ulike typer kort skal tas. Kortenes oppgjørsgaranti og sikkerhetsaspektet ved redusert kontantbeholdning er et gode for brukerstedenes, men prisen å betale er høy. Kortselskapene har oppnådd en markedsrett som innebærer en "take it or leave it" situasjon når avtaler skal inngås. Vi har til gode å høre om et brukersted som har maktet å endre selskapenes standardkontrakter i en slik situasjon.

Prosjektgruppens utredning

Prosjektgruppens utredning gir en god beskrivelse av markedet og virkemåten for de internasjonale betalingskortene. Utredningen bekrefter til en stor grad næringsorganisasjonenes syn, og den er på flere områder sammenfallende med organisasjonenes egen utredning av februar 2003. Dette gjelder blant annet på følgende områder:

- Markedet for innløsning av betalingskort er svært konsentrert
- Markedet er statisk; konsesjonskrav og kontraktmessige og økonomiske etableringshindringer begrenser adgangen for nye aktører
- Brukerstedsgebyrene er høye og høyere enn i andre land

---

² VISAs kredittkort gir kortholder en gratis kredittperiode, VISAs debetkort gir ikke en slik kreditt

- Kortselskapenes høye lønnsomhet og avkastning på kapital kan skyldes misbruk av markedsrett

Næringsorganisasjonene er derfor overrasket over prosjektgruppens og Kredittilsynets passive anbefaling om å observere utviklingen i markedet i en periode på to år, og å utsette iverksettelsen av prisregulerende tiltak. Markedsutviklingen tyder ikke på at gebyret vil komme ned på departementets reguleringsnivå fra 1990 uten offentlig regulering. Forslaget om å avvende markedsutviklingen ytterligere anses derfor som uheldig.

Næringsorganisasjonene er også på enkelte områder uenige i prosjektgruppens drøfting av størrelsen på og relevansen av kortholders kostnader. Utredningen fremhever at markedsvurderingen må ta hensyn til årsavgift samt valutapåslag og rente- og kontantgebyr, og at de månedlige/årlige avgiftene er avgjørende for kortholders beslutning om å eie og bruke betalingskort. Med bakgrunn i dette hevder utredningen at næringsorganisasjonene undervurderte omfanget av kortholders kostnader i rapporten fra 2003. Dette kommenteres nærmere nedenfor.

Arsavgiften

Ved valg av betalingsmiddel i en kjøpsituasjon er årsavgiften å anse som "sunk cost". Årsavgiften må relateres til beslutningen om å ha eller ikke ha et betalingskort. Såfremt man har anskaffet et betalingskort påvirker ikke årsavgiften kortholders adferd ved valg av betalingsmiddel.

Årsavgiften betales i dag i mindre grad direkte av kortholder. For mange arbeidstakere er det praktisk å kunne benytte et betalingskort i arbeidssammenheng, og det har utviklet seg praksis for at arbeidsgiver dekker årsavgiften for dette kortet. Videre ser vi i økende grad en utvikling der virksomheter knytter internasjonale betalingskort til egne kundekort med helt eller delvis subsidiert årsavgift. Flyselskapenes bonuskort, oljeselskapenes fordels-/betalingskort³ og medlems-/fordelskort hos organisasjoner⁴ og enkelte handelskjeder⁵ er eksempler på dette.

Den økte viljen til å utstede kort kan også indikere at formidlingsgebyret er høyt og tiltrekker nye utstedere. Et høyt formidlingsgebyr vil normalt gi utslag i et høyt brukerstedsgebyr og lave avgifter overfor kortholdere eller høy profitt for innløserne og utstedere.⁶ En regulering av brukerstedsgebyret vil begrense formidlingsgebyret og motvirke overdreven utstedelse og overforbruk av betalingskort.

Valutapåslag og rentegebyr

Valutapåslag og rentegebyr er å anse som vederlag for tilleggsytelser, som det er naturlig at kortholder betaler separat for. Valutapåslag er betaling for kjøp av utenlandsk valuta, og rentegebyr er betaling for betalingsutsettelse utover normal kredittid. Disse ytelsene bør derfor ikke inkluderes i vurderingen av kostnadsfordelingen mellom brukersted og kortholder, men vurderes som betaling for tilleggsytelser for kortholder.

³ Shell har med sitt såkalte Scala Card gått så langt som å subsidiere brukeren med 1 prosent av verdien av alle varekjøp som utføres med kortet, se <http://www.shellscalacard.no/>.

⁴ F.eks. Obos MasterCard, se <http://www.obos.no/index.asp?title=Oversikt+medlemstilbud&aid=1597>.

⁵ F.eks. Smart Clubs medlemskort, se <http://www.smartclub.no/visa.asp>.

⁶ Regulering av de internasjonale kortselskapenes provisjoner, s. 26

Næringsorganisasjonene mener på bakgrunn av ovennevnte at prosjektgruppen har feilvurdert kortholders kostnader og ber departementet om å foreta en ny vurdering av kortholders kostnader.

Næringsorganisasjonene fastholder sitt opprinnelige synspunkt og ber om at en regulering av brukerstedsgebyrene iverksettes snarest mulig. Med bakgrunn i den teknologidrevne nedgangen i innløsernes transaksjonskostnader, veksten i bruk av betalingskort og økningen i merverdiavgiften fra 20 til 25 prosent i perioden 1990-2005, synes det naturlig at maksimalsatsen for brukerstedsgebyr reguleres til et lavere nivå enn det som ble ansett som hensiktsmessig i 1990.

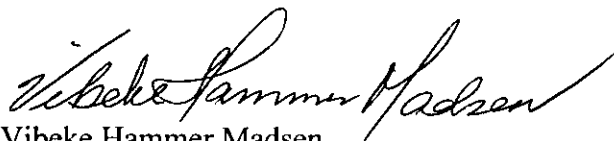
Vedlagt

Kopi av brev fra Toll- og finansdepartementet til organisasjonene 8. juni 1990.

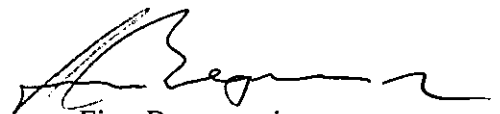
Kopi av brev til Konkurransetilsynet 1. februar 2005.

Kopi av brev til Konkurransetilsynet 30. mars 2005.

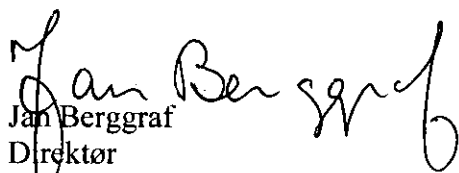
Vennlig hilsen

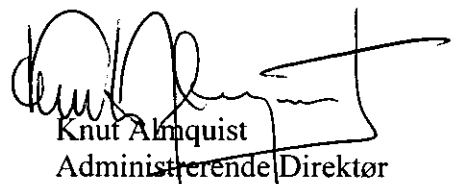
Vibeke Hammer Madsen
Administrerende direktør
**Handels- og Servicenæringens
Hovedorganisasjon – HSH**

Finn Bergesen jr.
Administrerende Direktør
**Næringslivets
Hovedorganisasjon - NHO**

Jan Berggraf
Direktør
**Oslo Handelsstands
Forening – OHF**

Knut Almquist
Administrerende Direktør
**Reiselivsbedriftenes
Landsforening - RBL**